

BIAŁA KSIĘGA, CZERWONE BEZPIECZEŃSTWO?**OMÓWIENIE BIAŁEJ KSIĘGI DOT. BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO CHIŃSKIEJ
REPUBLIKI LUDOWEJ**

Dnia 12 maja 2025 roku, Biuro Informacyjne Rady Państwa Chińskiej Republiki Ludowej (ChRL) opublikowało białą księgę (ang. *white paper*) bezpieczeństwa narodowego pt.: [Bezpieczeństwo narodowe Chin w nowej erze](#). Chiński dokument prezentuje wizję bezpieczeństwa jako zjawiska wielowymiarowego wykraczającego poza tradycyjne ramy tego pojęcia. Jest to kontynuacja koncepcji holistycznego podejścia do kwestii bezpieczeństwa [przedstawionej przez Xi Jinpinga w 2014 roku](#). W skrócie oznacza ona traktowanie bezpieczeństwa jako jedną i zintegrowaną całość. Jej elementami są zarówno kwestie militarne, jak i szereg innych aspektów, m.in. społeczne, kulturalne, technologiczne, gospodarcze, zarządzanie danymi, kwestia sztucznej inteligencji itd.

Myślą przewodnią zawartą w dokumencie, jest stwierdzenie, że dążeniem ChRL jest uzyskanie statusu gwaranta bezpieczeństwa i pokoju w zmieniających się czasach. Niniejszy tekst stanowi analizę podzielonego na 6 części dokumentu, którego celem jest prezentacja podejścia do bezpieczeństwa Państwa Środka, w którym to niezwykle ważną rolę odgrywają kwestie związane z technologią.

**1. CHINY WPROWADZAJĄ PEWNOŚĆ I STABILNOŚĆ DO NIESPOKOJNEGO
ŚWIATA**

W pierwszej części podkreślono rolę ChRL jako ostoji stabilności w zmiennym, wielobiegunowym świecie. Wskazano na aktywne uczestnictwo Chin w globalnych procesach pokojowych, działania na rzecz rozwoju i bezpieczeństwa regionu Azji i Pacyfiku oraz promowanie dialogu i multilateralizmu. Te środki są przeciwstawiane agresywnemu, binarnemu „zimnowojennemu” myśleniu (w domyśle stosowanemu przez Zachód). W tej części wyraźnie akcentowana jest narracja o odpowiedzialności Chińczyków za światowy pokój, [co stanowi kontynuację retoryki obecnej już w poprzednich białych księgach, takich jak *China's National Defense in the New Era* z 2019 roku](#). Warto wspomnieć, że Chiny bardzo wyraźnie stawiają się po stronie państw narodowych i przyznają innym nacji prawo do samostanowienia. Jednocześnie same uważają, że kwestie m.in. Tajwanu, Hongkongu i Tybetu są wewnętrznymi sprawami ChRL.

2. OGÓLNA KONCEPCJA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO WYZNACZA KIERUNEK BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO W NOWEJ ERZE

W drugim rozdziale wskazano, że w aspekcie bezpieczeństwa wewnętrznego celem jest stabilność. Bezpieczeństwo polityczne, a więc trwałość władzy Komunistycznej Partii Chin (KPCh) i systemu socjalistycznego jest tu przedstawiona jako warunek niezbędny do osiągnięcia bezpieczeństwa narodowego. Wszelkie próby ingerencji (np. narzucania zachodnich wartości - westernizacja) są uznawane za zagrożenie dla KPCh, a więc według tego ujęcia - dla bezpieczeństwa narodowego. Dlatego należy chronić ChRL przed takimi wpływami zewnętrznymi – między innymi na polu kultury, mediów czy technologii, które mogą mieć niekorzystny wpływ na społeczeństwo. [Takie podejście daje dla władz uzasadnienie do szerokiej interwencji w niemal każdej dziedzinie życia społecznego.](#)

3. ZAPEWNIENIE SOLIDNEGO WSPARCIA DLA STAŁEGO POSTĘPU MODERNIZACJI W STYLU CHIŃSKIM

Trzeci rozdział podkreśla, że do budowy bezpieczeństwa wewnętrznego niezbędna jest stabilność systemu politycznego (czyli utrzymanie Komunistycznej Partii Chin u władzy). Pojawia się tu więcej statystyk związanych z rozwojem społecznym. W tej części akcentowane są kwestie roli innowacji technologicznych, a także zwiększania jakości życia i zadowolenia społeczeństwa.

W dokumencie rozwinięto kwestię ochrony zdrowia oraz niwelowaniu ryzyka wystąpienia kolejnej epidemii, a także troski o środowisko. Dla przykładu stężenie PM_{2,5} w ciągu ostatnich 10 lat zmalało o 36%. W rezultacie tych i innych wymienionych działań przewiduje się, że średnia długość życia Chińczyków wzrośnie w niedługim czasie do 78 lat.

W *Białej księdze* podkreślono, że rozwój technologiczny przynosi i będzie przynosił wiele wyzwań w obszarze bezpieczeństwa, moralności i etyki. Wszystkie z nich należy w sposób harmonijny dostosować z korzyścią dla Chińczyków oraz gospodarki.

4. UMOCOWANIE BEZPIECZEŃSTWA W ROZWOJU, DĄŻENIE DO ROZWOJU W BEZPIECZEŃSTWIE

Czwarty rozdział rozwija tezę, że rozwój i bezpieczeństwo są nierozłączne i muszą być traktowane jako równorzędne priorytety. Rozwój jest celem państwa, a bezpieczeństwo warunkiem wstępnym do uruchomienia tego procesu. Chińska Republika Ludowa nie zamierza powtarzać gry geopolitycznej według starych zasad. Podkreślają, że jako jedyne duże państwo nigdy nie będą dążyć do konfliktów zbrojnych, a swoją dotychczasową

pozycję osiągnęły za pomocą innych środków niż środki militarne. Wyszczególnia się również pokojowe zaangażowanie Chińczyków poza granicami państwa.

Chiny chcą budować relacje poprzez wzajemne korzyści i zasady wolnego handlu. Deklarują ambicje do bycia strażnikiem zasad tego ostatniego. Inicjatywa Pasa i Szlaku została tu przeciwstawiona polityce agresywnego nakładania cła przez prezydenta USA na większość państw na świecie. Chińczycy deklarują pełne wsparcie dla funkcjonowania ONZ, podkreślają, że są drugim największym płatnikiem na rzecz tej organizacji.

5. PRAKTYKOWANIE INICJATYW NA RZECZ GLOBALNEGO BEZPIECZEŃSTWA I PROMOWANIE WSPÓLNEGO BEZPIECZEŃSTWA MIĘDZYNARODOWEGO

Piąty rozdział prezentuje chińską Globalną Inicjatywę Bezpieczeństwa (GSI) jako alternatywę dla zachodnich modeli sojuszy i bloków militarnych. Ma ona gwarantować współpracę, poszanowanie suwerenności i integralności innych krajów, a także przestrzeganie zasad i celów ONZ. To płaszczyzna do wspólnego rozwiązywania problemów takich jak zmiany klimatu, cyberprzestępczość czy pandemia. Chiny podkreślają swoje zaangażowanie w misję pokojową. [Jednocześnie deklarują, że przy przypadku Tajwanu istnieją „czerwone linie”, na przekroczenie których ich nie pozwolą.](#) Istotne z punktu widzenia relacji międzynarodowych i bezpieczeństwa jest fragment o tym, że żaden kraj nie powinien pozostać sam (osamotniony), ale żaden nie powinien być samotną wyspą. Żaden kraj nie może budować swojego bezpieczeństwa kosztem innych, ale równocześnie każdy ma do niego prawo.

ChRL deklaruje postrzymywanie pozytywnych relacji z USA, pod warunkiem, że wzajemna komunikacja będzie oparta na wzajemnym zrozumieniu i szanowaniu swoich pozycji. Podkreślono, że tzw. pułapka Tutykidesa¹ nie jest rozwiązaniem i istnieje inna przyszłość w stosunkach międzynarodowych niż nowa zimna wojna. W odniesieniu do Europy, Chińczycy deklarują wspieranie jej w budowaniu strategicznej autonomii. Deklarują gotowość do współpracy na rzecz ochrony wolnego handlu oraz walki ze zmianami klimatu.

6. PROMOWANIE MODERNIZACJI SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO I ZDOLNOŚCI W KONTEKŚCIE POGŁĘBIAJĄCYCH SIĘ REFORM

Ostatni rozdział koncentruje się na reformie instytucjonalnej i technologicznej systemu bezpieczeństwa. Opisuje postępy w budowie zintegrowanego, efektywnego systemu zarządzania kryzysowego, a także wdrażanie nowoczesnych narzędzi analitycznych (jak

¹ Termin zainspirowany *Wojną Peloponeską* Tutykidesa. postawił on tezę, że głównym powodem wybuchu wojny pomiędzy państwami był fakt, że szybki wzrost jednego z nich, był zagrożeniem dla drugiego. Stąd konflikt militarny był do pewnego stopnia logicznym sposobem zniwelowania tego zagrożenia.

AI, big data) do monitorowania i przeciwdziałania zagrożeniom. Podkreśla się konieczność uzyskiwania synergii działań, a także wypracowanie odpowiednich ram prawnych i procedur. W praktyce oznacza to jednak centralizację i wzmacnianie KPCh. Oprócz tego podkreśla się konieczność ciągłego podnoszenia kompetencji kadr, doskonalenia mechanizmów współpracy między agencjami oraz adaptacji do nowych wyzwań.

KOMENTARZ I ANALIZA

BEZPIECZEŃSTWO TECHNOLOGICZNE I SUWERENNOŚĆ TECHNOLOGICZNA WEDŁUG BIAŁEJ KSIĘGI

JAK CHINY INTERPRETUJĄ BEZPIECZEŃSTWO TECHNOLOGICZNE?

Jest ono filarem rozwoju państwa, jak i elementem holistycznej koncepcji bezpieczeństwa. Innowacje technologiczne są pojmowane jako jednoczesna szansa i zagrożenie. Oznacza ono przede wszystkim odporność łańcuchów dostaw, a także wewnętrzny (krajowy) system łączności i dostaw.

JAK CHINY ODNOSZĄ SIĘ DO SUWERENNOŚCI TECHNOLOGICZNEJ?

W tym kontekście podkreślono przede wszystkim niezależność w obszarze posiadania strategicznych dla gospodarki technologii (poniżej), a także zdolności naukowych umożliwiających dalszy rozwój. Równie istotne jest zwiększanie poziomu zaawansowania badań podstawowych, sieci laboratoriów i centrów innowacji.

JAKIE TECHNOLOGIE OKREŚLAJĄ JAKO STRATEGICZNE DLA BEZPIECZEŃSTWA?

W dokumencie wskazano kilka obszarów technologicznych jako strategiczne dla bezpieczeństwa narodowego: sztuczna inteligencja, technologie kwantowe, biotechnologia, technologie przesyłu i zarządzania danymi, półprzewodniki, technologie jądrowe, technologie żywieniowe. Podkreśla się także znaczenie rozwoju własnych systemów monitorowania, ostrzegania i reagowania na zagrożenia.

Biała księga co do zasady nie jest dokumentem wiążącym. Jednak nie przekreśla to istotności tego dokumentu. Poza warstwą ideologiczną narracji aspekty bezpieczeństwa technologicznego [są osadzone w dyskursie zarządzania, współpracy międzynarodowej, a także stabilności modelu politycznego.](#)

- **Główną cechą jest konsekwentne budowanie obrazu Chin jako państwa odpowiedzialnego, dążącego do pokoju i stabilności, szanującego międzynarodowe porozumienia.** To ostatnie to bezpośrednie odniesienie do polityki handlowej Donalda Trumpa, o czym wspomniano w dokumencie. Należy oczekiwać, że każde tego typu wydarzenia, będą skrzętnie wykorzystywane w budowaniu narracji o hipokryzji Zachodu, który nie szanuje własnych ideałów. Wydaje się, że ten komunikat jest skierowany przede wszystkim do państw Globalnego Południa, którego Chiny chcą być reprezentantem.
- **Chiny deklarują poszanowanie praw międzynarodowych, ale nie będą ustępować w kwestiach dotyczących swojego państwa.** Wielokrotnie w dokumencie opisywano kwestię Tajwanu jako wewnętrzną sprawę ChRL i w tej kwestii Chińczycy nie zamierzają pójść na ustępstwa. Prawdopodobnie z tego powodu, [bardzo ostrożnie podchodzą oni do kwestii Krymu i terytoriów na wschodzie Ukrainy zajętych przez Rosję i do dzisiaj unikają jednoznacznego opowiedzenia się po stronie Rosji.](#)
- **Rozwój technologiczny i gospodarczy to rozwój bezpieczeństwa państwa.** W przywołanej już holistycznej koncepcji bezpieczeństwa, innowacje technologiczne są elementem budowania suwerenności i niezależności strategicznej. Chiny przedstawiają się jako państwo, które dzięki inwestycjom w AI, big data, technologie kwantowe i zieloną transformację staje się globalnym liderem innowacji. Tak holistyczne podejście do technologii i innowacji nie jest wyjątkowe dla Chin. [Jak wykazaliśmy w poprzedniej analizie](#) różne państwa (w tym europejskie), pojmują je w szeroki sposób, wiele miejsca poświęcając gospodarce i ochronie społeczeństwa.
- **Mimo dyplomatycznego tonu, w dokumencie jednoznacznie za „czynnik zamętu” wskazywany jest szeroko pojęty Zachód ze Stanami Zjednoczonymi na czele.** Już na samym początku podkreślono, że sytuacja polityczna i ekonomiczna na świecie jest coraz bardziej niepewna. Warto tu zwrócić uwagę, że rzadko podaje się źródła i katalizatory owego zwiększania niepewności. Dla przykładu kwestia rosyjskiej agresji na Ukrainę jest przemilczana lub podawana jako „kwestia ukraińska”. Niezależnie od tego, jasno zadeklarowano stwarzanie alternatywy na rzecz pokoju. Z jednej strony oznacza to podkreślanie roli ONZ, ale tak naprawdę chodzi o [unikanie](#)

[międzynarodowej izolacji przy jednoczesnym budowaniu sojuszu państw Globalnego Południa i niwelowanie wpływów USA w tym obszarze.](#)

- **Kierownicza rola partii stanowi centrum idei bezpieczeństwa narodowego.**
Biała księga podkreśla nadrzędną rolę Komunistycznej Partii Chin i Xi Jinpinga jako architekta nowoczesnej strategii bezpieczeństwa. Wszystkie decyzje i kierunki rozwoju wychodzą od najwyższego kierownictwa partii, co wzmacnia legitymizację władzy i podkreśla jedność narodową wokół przywództwa. Na poziomie ideowym powiązanie bezpieczeństwa wewnętrznego ze stabilnością systemu politycznego (a więc władzy Komunistycznej Partii Chin), jest uzasadnieniem dla utrzymania kontroli społecznej.

Autor:

Krzysztof Sokołowski – starszy specjalista ds. badawczych w Łukasiewicz – ITECH. Analityk z zakresu polityk publicznych w obszarze innowacji i bezpieczeństwa technologicznego.